

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ЖУРНАЛ НАУКОВИХ ПРАЦЬ
№ 14(9)'2013

2013

<i>Л. Фенчак, Н. Бучок.</i> Підготовка майбутніх вчителів до формування у молодших школярів навичок культури здоров'я.....	114
<i>О.М. Хома, А.В. Перфілова.</i> Педагогічні аспекти підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання першокласників каліграфічного письма.....	120
<i>О.С. Юрков, Є.С. Оліферук.</i> Особливості профорієнтаційної роботи зі старшокласниками (на прикладі вибору військової організації).....	125

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

<i>С.І. Горопко, М.М. Мадяр.</i> Податковий контроль за повнотою і правильністю сплати податків акціонерними товариствами.....	132
<i>Т.О. Матьковська, В.Ф. Проскура.</i> Оптимізація етапів аналізу ділової активності як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства.....	140
<i>Т.І. Мацур, О.Е. Оксанич.</i> Модернізація організації бухгалтерського обліку в державному секторі.....	148
<i>М.-Н. М. Микита.</i> Формування ринку туристичних послуг Закарпатської області.....	155
<i>В.П. Мусаткіна.</i> Продуктивність операційної системи торговельного підприємства як об'єкт управління.....	163
<i>А.Я. Наулік.</i> Управління інноваційним розвитком торговельного підприємства.....	168
<i>Н.А. Пінджоля.</i> Оцінка інвестиційного клімату підприємств Карпатського регіону... ..	176
<i>А.Г. Лизанець, О.О. Сузіков.</i> Прогнозування рівня безробіття на регіональному ринку праці (за матеріалами Закарпатської області).....	186
<i>М. Ю. Телінгер.</i> Використання маркетингових стратегій в банківських установах в сучасній економічній ситуації.....	192
<i>Г.В. Чередніченко.</i> Економічна природа потенціалу підприємства та особливості його формування.....	200
<i>І.М. Чучка, Г.Г. Білак.</i> Перспективи розвитку та стратегічні завдання Карпатського Свро регіону на регіональному рівні.....	207
<i>Т.К. Шпеник.</i> Розвиток сувенірної галузі як альтернатива зайнятості сільського населення, її роль в популяризації сільського (зеленого) туризму.....	217

6. Черній В. Історичні аспекти розвитку поняття здорового способу життя. /Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка //Проблеми формування здорового способу життя молоді : Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, магістрантів та аспірантів. Під заг. ред. Сіренко Р.Р. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 57-63с.

7. Сущенко Л.П. Технології культивування здорового способу життя людини // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: Міжвузівський зб. наук. пр.: Київський університет ім. Т.Шевченка, Запорізький державний університет, Одеський державний університет ім. І.І. Мечнікова. – Київ – Запоріжжя – Одеса. – 2000. – Вип. 5. – С. 386-402.

АННОТАЦІЯ

ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ФОРМИРОВАНИЮ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ НАВЫКОВ КУЛЬТУРЫ ЗДОРОВЬЯ

В статье обоснована необходимость качественной подготовки будущих учителей к формированию у младших школьников навыков культуры здоровья, освещены методологические аспекты формирования навыков здорового образа жизни у студентов по специальности «Начальное образование».

Ключевые слова: здоровье, культура здоровья, здоровый образ жизни.

THE SUMMARY

PREPARATION OF FUTURE TEACHERS TO THE FORMATION OF YOUNGER STUDENTS SKILLS EDUCATION HEALTH

The article substantiates the need for quality training of future teachers to the formation of the younger students skills health culture, highlights the methodological aspects of healthy lifestyles in students specialty "Primary education", provides a brief historical analysis of the concept of "healthy lifestyle."

Keywords: health, healthy culture, , healthy lifestyle

УДК 361.1

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАВЧАННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ КАЛІГРАФІЧНОГО ПИСЬМА

О.М. ХОМА, А.В. ПЕРФІЛОВА
Мукачівський державний університет

У статті розглядається процес підготовки майбутніх учителів початкових класів до оволодіння професійних навичок каліграфії, що сприяє правильному навчанню учнів першого класу графічної навички письма.

Ключові слова: підготовка майбутніх учителів, графічні навички, професійна компетенція, модель підготовки.

Постановка проблеми

В умовах трансформації української освіти в систему Болонського процесу ставляться нові вимоги до підготовки вчителів початкової школи, що передбачають підвищення теоретичного рівня знань студентів та удосконалення практично-методичних умінь, необхідних для навчання української мови в початкових класах.

Зважаючи на те, що навчання правильного, каліграфічного письма є складовою програми початкової школи, важливо сформувати у майбутніх учителів професійну компетенцію щодо вироблення в учнів каліграфічного зображення літер.

Педагогічні дослідження проблеми

У сучасній науці існує безліч педагогів, психологів, дидактів, які безпосередньо займаються проблемою процесу підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування графічної компетентності молодших школярів. Проблему формування навички письма на основі сприймання усного мовлення, просторових уявлень, розумових і сенсомоторних компонентів навчальної діяльності досліджували вчені (Ш.Амонашвілі, Б.Ананьев, Б.Баев, М.Безруких, Р.Боскис, Л.Виготський, С.Гур'янов, О.Запорожець, В.Зінченко, О.Корнєв, О.Леонтєв, Б.Ломов, О.Лурія, С.Рубінштейн, О.Скрипченко та ін.). Проблема формування графічних навичок в учнів початкових класів перебувала в центрі уваги українських (М.Вашуленко, І.Кирей, М.Пентилук, К.Прищепа, О.Прищепа, Н.Скрипченко та ін.) і російських лінгводидактів (Н.Агаркова, Л.Желтовська, К.Соколова, Н.Федосова та ін.), а також учителів-практиків (В.Ілюхіна, В.Лук'яненко, О.Потанова та ін.). Чимало науковців минулого (М.Боголюбов, В.Гербач, П.Градобов, І.Євсєєв, В.Саглін, С.Чавдаров, Я.Чепіга та ін.) і сьогодення (М.Кучинський, В.Трунова, І.Цєпова) висвітлюють проблему підготовки вчителів до навчання дітей каліграфічного письма. Отже, на сьогоднішній день це проблема в центрі дослідження низки науковців. Оскільки, з 1 вересня 2013 року почали діяти новий Державний стандарт початкової загальної освіти та нова програма, що й визначило актуальність дослідження. Також лінгводидактика вимагає специфічні прийоми вироблення навичок каліграфічного письма у ліворуких дітей.

Мета статті полягає в обґрунтуванні аспектів, що сприятимуть ефективній підготовці майбутніх учителів початкових класів до формування в першокласників навичок каліграфічного письма.

Викладення основного матеріалу

Удосконалення сучасної системи освіти значною мірою зумовлено покращенням методичної підготовки майбутніх спеціалістів, застосуванням найефективніших традиційних й інноваційних методів і форм навчання, відповідних до вимог життя, адже сьогодні вчитель не просто джерело і провідник інформації, а творчо мисляча людина, яка вміє допомогти учневі поставити завдання та шукати шляхи його вирішення. Сучасна початкова школа потребує нових підходів до навчання і виховання молодших школярів, оскільки протягом шкільних років учні мають засвоїти складну систему наукових відомостей, навчитися аналізувати, порівнювати, узагальнювати та застосовувати набуті знання для виконання практичних завдань, тобто школа має сформувати в дітей основи знань, умінь і навичок та максимально розвивати розумову активність школярів. Вирішення цих завдань розпочинається з

періоду навчання грамоти, коли відбувається навчання читанню і письму. Навчання письма є однією зі складових загальної програми навчання української мови в початкових класах, а якісно сформована навичка письма має важливе значення як для навчання в середній ланці школи, так і для подальшого життя. Тому вчителю необхідно дбати про те, щоб сформувати в молодших школярів повноцінні навички письма із урахуванням вікових особливостей розвитку учнів [4,с.5].

Графічна навичка формується повільно і потребує тривалого часу. За роки початкового навчання вчитель має сформувати її досконало. Шляхом правильного добору та проведення спеціальних вправ слід виробити в учнів сталий почерк, який при переході до скоропису збереже чіткість написання. Дослідники зазначають, щоб у дитини сформувалася графічна навичка, у неї мають утворитися потрібні умовні рефлекси, асоціації між тим, що вона чує, уявляє, говорить, і тим, що відтворює (звуком, складом, словом). А щоб написати одне тільки слово, учень повинен виконати цілий ряд операцій: проаналізувати звуковий склад слова, встановити послідовність звуків у слові, уточнити звукофонему, відокремити їх від близьких за звучанням, диференціювати збіг приголосних, швидко перекодувати фонему в графему. Якість написання літер багато в чому залежить від того, як дитина орієнтується в завданні, наскільки вона вміє аналізувати форму літери на зразку, знаходити в зошиті ті місця, де лінія літери різко змінює свій напрямок [3,с.10].

Відповідно до програми з каліграфії студенти повинні навчитись правилам написання букв, тісно пов'язувати каліграфію з українською мовою і методикою викладання її в початковій школі. Для практичного розв'язання різних завдань студенти педагогічних ВНЗ повинні не лише оволодіти каліграфічним письмом у зошиті і на класній дошці, а й виявити хиби у власному почерку. Відомо, що більшість студентів вже мають свій власний почерк, тою чи іншою мірою деформований усталений почерк, що довго не піддається виправленню і гальмує навчальний процес. Тому для успішного опрацювання практичного курсу слід одночасно виправляти власний почерк, враховуючи окремі вимоги до письма. По-перше, студентам слід створити такі умови, за яких вони за короткий час виробили б навички чіткого, розбірливого, усталеного письма, що відповідає сучасним вимогам школи.

По-друге, оскільки система основних елементів букв вже визначена, стабільна, то потрібно лише розібратись з позитивним і негативним, врахувати помилки та виправити їх згідно сучасних вимог [5,с.8].

Для того, щоб вміти навчити першокласників письму студенти повинні знати принципи навчання письма. Окрім загально дидактичних, таких як свідомість, доступність, поступовість ускладнення, наочність, повторність, використовується принцип, що впливає зі специфіки формування графічного навичку: поєднання різних методів навчання краснопису (генетичного, лінійного, копіювального тощо) на основі

психофізіологічних особливостей дітей. Реалізація принципу наочності забезпечується за допомогою демонстрації вчителем процесу письма, застосування прописів, таблиць та інших посібників [1, с.12].

Усвідомлення досягається роз'ясненням прийомів і послідовності написання букв, а також вправлінням у знаходженні й виправленні своїх і чужих помилок. Принцип повторності реалізується в процесі вправління. Найбільш перевірений прийом придбання навички — це вправа, тобто повторне виконання, яке супроводжується аналізом виконаного, зіставленням зі зразком, виправленням помилок і т. д. Принцип посиленості передбачає поступове наростання труднощів, що особливо важливо при навчанні письма шестирічних дітей, тому що процес письма для них складний через повільність і недостатню твердість рухів руки. Принцип урахування індивідуальних особливостей полягає у постійному спостереженні вчителя за роботою кожного учня, урахуванні особливостей його зору, моторики, постави тощо [6, с.45].

Крім оволодіння принципами, студенти повинні засвоїти прийоми, що необхідні для навчання правильно, каліграфічно писати. А саме:

- показ написання вчителем. Основним прийомом навчання письма є показ вчителем процесу письма, яке супроводжується поясненням способу написання;
- списування з готового зразка. Прийом ґрунтується на наслідуванні, тобто учні відтворюють зразки письма, дані в прописах, на дошці чи в зошитах;
- при копіюванні учень вправляється у виконанні правильного руху. Але оскільки обведення виконується механічно, тривала робота стомлює учня. У зв'язку з цим копіювання необхідно чергувати із самостійним написанням;
- письмо під рахунок (тактування). Письмо у такт рахунка сприяє виробленню повільного, ритмічного письма певного темпу. Це допоміжний прийом, який не слід застосовувати занадто довго [2, с.34].

Також не слід забувати і про педагогічні умови ефективності формування навичок каліграфічного письма. Це дидактичні навички, організаційні, санітарно-гігієнічні та виховні. Основним завданням вчителя є не тільки робота, спрямована на формування навичок правильно писати, а й безпосередньо стан здоров'я учнів, виховні мотиви, організацій їхньої діяльності протягом перебування у школі.

Майбутнім учителям початкових класів доцільно зосередити увагу на тому, щоб сформувати в учнів навичку каліграфічно правильного письма. На думку В. Трункової, цей процес проходить таким чином:

1) письмо має бути похилим (під кутом 65°), писати необхідно зліва направо. Похиле письмо є більш природним, ніж пряме; саме воно відповідає спокійному положенню руки, тулуба та голови;

2) усі літери алфавіту повинні мати точно встановлену і завжди постійну форму написання; деякі елементи їх слід писати з властивими саме для них каліграфічними

особливостями: один елемент прямий, другий – овальний чи напівовальний, третій – із заокругленням угорі чи внизу тощо;

3) сполучні лінії між літерами та їх елементами треба писати на однаковій відстані від основних;

4) рівномірно слід розміщувати букви в словах, слова – у рядку; відстань між ними має бути однаковою – на ширину маленької літери *o*;

5) при написанні літери повинні бути певної величини: в зошиті в косу лінію – торкатися рядкових або допоміжних ліній; в зошиті в одну лінію малі літери мають бути трохи меншими за половину ширини рядка, тобто його третина, великі – повинні займати дві третини широкого рядка;

6) слід дотримуватися правил безвідривного написання там, де можливо, і певного поєднання літер з метою прискореного написання слів;

7) важливо, щоб ті, хто пише, дотримувались правил гігієни письма. Це дає можливість при меншій затраті фізичних сил написати більшу кількість літер [4,с.21].

На формування почерку дітей впливають багато факторів, яким повинні навчитись безпосередньо самі студенти, закріпити свої знання на практиці, а вже згодом використовувати перевірену методику на уроках письма. Оволодіння всіма методами, прийомами та умовами навчання сприятиме ефективному формуванню навичок каліграфічного письма насамперед у студентів, а вже згодом в учнів першого класу.

Висновки

Таким чином, можна зробити висновок, що підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування у молодших школярів каліграфічних навичок – це свідомо організовуваний і керований процес. Модель цього процесу має практико-орієнтований характер і реалізується при правильній його підготовці та керованості в період навчання майбутніх учителів. Перспективу подальших розвідок із даного напрямку вбачаємо в експериментальній перевірці моделі підготовки майбутніх учителів до формування графічних навичок в учнів початкових класів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А.М.Богуш – [3-є вид.]. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.
2. Вашуленко М. С. Навчання грамоти в 1 кл. : посіб. для вчителя. – К. : Освіта, 2002. – 176 с.
3. Деркач Н. І. Навчання грамоти : [навч.-метод. посіб. для студ., учит.] Тернопіль : Підручники і посібники, 2003. – 112 с.
4. Каліграфія: Програма з каліграфії та методичні рекомендації до неї / [укл.В.А.Трунова]. – [4-е вид.]. – Київ – Ізмаїл: СМІЛ, 2005. – 64 с.
5. Кирей І.Ф., Трунова В.А. Методика викладання каліграфії в початковій школі: Навч.посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.: іл.
6. методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 356с.

АННОТАЦІЯ

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К ОБУЧЕНИЮ ПЕРВОКЛАССНИКОВ КАЛЛИГРАФИЧЕСКОГО ПИСЬМА

В статье рассматривается процесс подготовки будущих учителей начальных классов к овладению профессиональных навыков каллиграфии, что способствует правильному обучению учащихся первого класса графической навыке письма.

Ключевые слова: подготовка будущих учителей, графические навыки, профессиональная компетенция, модель подготовки.

THE SUMMARY

PEDAGOGICAL ASPECTS OF TRAINING PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO TEACHING FIRST-FORMER CALLIGRAPHY

The process of preparing elementary teachers to master the skills of calligraphy that assist to the correct teaching schoolchildren of the first class graphic writing skills are considered in this article.

Keywords: training future teachers, graphic skills, professional competence, training model.

УДК 37.18

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗІ
СТАРШОКЛАСНИКАМИ (НА ПРИКЛАДІ ВИБОРУ ВІЙСЬКОВОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ)**

О.С. ЮРКОВ, Є.С. ОЛФЕРУК
Мукачівський державний університет

У статті розглянуто роль профорієнтаційної роботи зі старшокласниками як центральний компонент наукових досліджень. Також подано результати та висновки проведеного дослідження вивчення взаємозв'язку індивідуально-психологічних особливостей особистості із обраною професією.

Ключові слова: профорієнтація, професія, індивідуально-психологічні особливості, темперамент, інтереси.

Постановка задачі

В житті кожного настає час, коли необхідно прийняти одне з найважливіших рішень у житті – обрати справу до душі, за покликанням, тобто професію. Цей вибір не даремно іноді називають другим народженням. Звичайно, нікому не властиво з абсолютною точністю встановлювати своє майбутнє, однак кожному до снаги безпомилково визначити професію, з якою він поєднає своє життя.

Щоб запобігти помилок у виборі професії, необхідна психологічно і педагогічно доцільна, систематична робота з профорієнтації з учнівською молоддю як в школі, так і вдома.

Старшокласникам часто бракує інформації, що стосується питань професійного вибору в сучасних соціально-економічних умовах.